

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

**Relativní neúčinnost právního jednání v platném právu v porovnání s institutem
odporovatelnosti podle § 42a zákona č. 40/1964 Sb.**

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2015

Autor: Václav Kment

VIII. ročník SVO

Konzultant: JUDr. PhDr. David Elischer, Ph. D.

estné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VIII. ročníku Studentské vědecké a odborné společnosti (SVO) vypracoval samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla předložena do předchozích ročníků SVO či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK, včetně užití třetími osobami.

V Praze dne 15. dubna 2015

.....

Václav Kment

Pod kování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. PhDr. Davidu Elischerovi, Ph.D. za cenné rady, ochotu a čas v rámci konzultací této práce.

Obsah

1. Úvod a cíl práce	1
2. Odporovatelnost dle zákona . 40/1964 Sb.....	2
3. Relativní neúčinnost dle zákona . 89/2012 Sb.	4
3.1. Inspirace odp r ím ádem, vydaným zákonem . 64/1931 Sb.....	4
4. Zm ny ve prosp ch v ítele	5
4.1. Rozší ení skutkových podstat	6
4.1.1. Mrhání majetkem	6
4.1.2. Bezúplatná právní jednání	7
4.1.3. Opomenutí	9
4.2. Rozší ení okruhu pasivn legitimovaných k odp r í žalob	10
4.3. Širší vymezení osoby blízké	11
4.4. Výhrada v ítele	12
4.5. Poznámka ve ve ejném seznamu	13
5. Zm ny v neprosp ch v ítele	13
5.1. Zkrácení lh ty pro podání odp r í žaloby.....	14
5.2. Absence požadavku náležité pe livosti blízkých osob.....	14
6. Záv r	15
Seznam literatury.....	17

Seznam zkratk

o.z.	-	zákon . 89/2012 Sb., ob anský zákoník
ob . zák.	-	zákon . 40/1964 Sb., ob anský zákoník
odp r í ád	-	zákon . 64/1931 Sb., kterým se vydávají ády konkursní, vyrovnací a odp r í

1. Úvod a cíl práce

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o.z.“), změnil jak terminologicky, tak do jisté míry i koncepty, institut odporovatelnosti (dnes relativní neúčinnosti) známý již z římského práva jako *actio pauliana*, neboli Pauliánská žaloba, který chrání věřitele proti jednáním dlužníka, kterým dlužník zkracuje věřitele v možnosti uspokojení jeho vykonatelné pohledávky. Dlužník tak činí tím způsobilým, že ve věřitelích způsobí záměrně snížení hodnoty svého majetku nebo se jej zbavuje, tedy jedná tzv. *in fraudem creditoris*¹.

Termín o.z. vyšel v úpravě relativní neúčinnosti z prvorepublikové právní úpravy obsažené v odpůrčím řádu, jenž byl vydán zákonem č. 64/1931 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odpůrčí (dále jen „odpůrčí řád“). Jako jeden z důvodů změny terminologie je názor autora, že pojem relativní neúčinnost lépe vyjadřuje hmotnou právní povahu tohoto institutu než pojem odporovatelnost, který bychom raději spíše mezi instituty procesní právní², a koli existují i názory, že tomu tak není.³

Pojem neúčinnosti však není v českém právu termínem novým. Termín byl poprvé použit v ust. § 235 a násl. zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení.⁴ Důvodem pro důležitou změnu koncepce a rozšíření skutkových podstat je dle důvodové zprávy nedostatečnost a nízká funkčnost předchozí úpravy tohoto institutu obsažené v § 42a zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“)⁵, která musela být v mnoha případech velmi extenzivně vykládána soudy, aby zabezpečila žádoucí standard ochrany věřitele. Ostatní názory o nedostatečnosti dřívější právní úpravy ochrany proti zkracujícím jednáním dlužníka se klonila i odborná literatura.⁶

Obsahem této práce je porovnání institutu odporovatelnosti a institutu relativní neúčinnosti dle účinné právní úpravy z perspektivy věřitele, nebo ochrany jeho věřitelů tímto právním institutem

¹ Srov. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Právní jednání podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.: komentář, srovnání se zahraničím a vybraná platná judikatura. 2. vyd. Praha: Linde, s. 163.

² Důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) [online] s. 142. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky.

³ Srov. např. PULKRÁBEK, Zdeněk: Vyhledky odporového práva (tzv. relativní neúčinnosti) podle nového občanského zákoníku, [Právní rozhledy 11/2013, s. 381].

⁴ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1.

⁵ Srov. důvodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) [online]. Op. cit. sub. 1, s. 143.

⁶ Srov. ŠVESTKA, Jiří, ELIÁŠ, Karel. Občanský zákoník: komentář. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxi, s. 387. Velké komentáře.

slouží. Cílem práce je pomocí komparativní metody zjistit, jaká právní úprava je pro věřitele příznivější, resp. zda (a jakým způsobem) by věřitel svou pohledávku před zkracujícím právním jednáním dlužníka lépe ochránil pomocí institutu odporovatelnosti či pomocí institutu relativní neújinnosti.

2. Odporovatelnost dle zákona č. 40/1964 Sb.

Institut odporovatelnosti byl do obč. zák. inkorporován zákonem č. 509/1991 Sb. Účelem odporovatelnosti bylo jednak preventivně pod hrozbou sankce odrazovat dlužníka od neoprávněného zkracování možnosti věřitelova uspokojování z dlužníkovy majetku, jednak – a to zejména – zajistit občanskoprávní ochranu věřitele před právními úkony jeho dlužníka (fyzické či právnické osoby) v případě, že ke zkrácení věřitele tímto právními úkony dlužníka dojde.⁷ Tento účel zůstal zachován i v újinné právní úpravě obsažené v o.z.

Odporovatelnosti se v obč. zák. v současnosti pouze § 42a, který věřiteli umožňuje domáhat se u soudu určení (nikoli ve smyslu určení žaloby dle § 80 občanského soudního řádu⁸), že dlužníkovy právní úkony⁹, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou v jeho právní neújinné. Pojem vymahatelnost je zde užit nesprávným způsobem, nebo vymahatelností se rozumí způsobitelnost pohledávky být úspěšně uplatněna u soudu. Tato terminologická nepřesnost byla napravena judikaturou a vymahatelnou pohledávkou se v tomto případě rozumí taková pohledávka, jejíž splnění lze vynutit cestou výkonu rozhodnutí (resp. exekuce), tj. pohledávka, která byla věřiteli přiznána vykonatelným rozhodnutím nebo jiným titulem, podle kterého lze nařídit výkon rozhodnutí.¹⁰ Na výše uvedený terminologický rozpor upozornil prof. Eliáš již dříve¹¹ a platná právní úprava již hovoří o vykonatelné pohledávce.

Pokud se věřitel odprávní žalobou této právní neújinnosti domohl, právní následky odporovaného právního úkonu dlužníka vůči věřiteli vůbec neprobíhaly. Proti těmto osobám a zejména proti osobě, se kterou dlužník jednal, však probíhaly i nadále.

⁷ Tamtéž.

⁸ Tento závěr je obsažen již v rozhodnutí Nejvyššího soudu SR, Rv III 1093/35, [Vážný 15197].

⁹ Termín „právní úkon“ je zde použit záměrně, vzhledem k terminologii obč. zák.

¹⁰ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 10. 2006, sp. zn. 30 Cdo 794/2006.

¹¹ Srov. ELIÁŠ, Karel: Zákon a profesie (Malé praktikum ze sociologie práva), [Právní rozhledy 6/1998, s. 287].

Aktivně legitimovaným subjektem k podání tzv. odporčí žaloby byl věitel, na kterém rovněž leželo břemeno důkazní ohledně vykonatelnosti pohledávky a především také ohledně prokázání jejího zkrácení.¹² Důležité je upozornit na to, že pohledávka za dlužníkem nemusela být v době podání odporčí žaloby vykonatelná; z hlediska věcné legitimace k odporčí žalobě postačovalo, aby pohledávka za dlužníkem byla vykonatelná alespoň v době rozhodnutí soudu o podané odporčí žalobě.¹³

V řízení o odporovatelnosti právního úkonu byla pasivně legitimovaným subjektem osoba, v jejíž prospěch byl zkracovací právní úkon učiněn nebo které tímto úkonem prospěch vznikl. Velmi důležité je v tomto ohledu fakt, že žalovaný nebyl oprávněn vznést v tomto řízení námitku promlčení, poněvadž subjektem, který je oprávněn vznést tuto námitku, je dlužník (jeho právní zástupce), resp. právní nástupce dlužníka.¹⁴ Pasivně legitimovaný byl však oprávněn vznést námitku promlčení v řízení o výkonu rozhodnutí.

Věitel měl možnost odporovat takovým právním úkonem, které dlužník učinil v posledních letech v úmyslu zkrátit své věitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonem, kterými byly věitel dlužníka zkrácen a k nimž došlo v posledních letech mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými nebo které dlužník učinil v uvedeném případě ve prospěch těchto osob, s výjimkou případu, kdy druhá strana tehdy dlužník v úmyslu zkrátit věitele i při náležité péřivosti nemohla poznat.

Pro obě skutkové podstaty, tedy jak v případě, že druhou stranou zkracovacího úkonu dlužníka byla osoba blízká, tak že tomu tak není, měl věitel třeťetou lhůtu pro podání odporčí žaloby, jejíž břeh pořínal učiněním zkracovacího úkonu. Vždy bylo nutné prokázat úmysl dlužníka zkrátit věitele a dané skutkové podstaty se od sebe lišily v závislosti na tom, zda druhá strana o úmyslu dlužníka věděla, resp. zda ho mohla nebo nemohla v jeho jednání poznat. Pokud by úmysl obou stran směřoval ke zkrácení věitelova práva, jednalo by se o absolutně neplatný úkon¹⁵, poněvadž by odporoval dobrým mravům.¹⁶

Je nutné poznamenat, že odporovat bylo možné pouze platným učiněným právním úkonem. U neplatných právních úkonů nešla vyslovit jejich odporovatelnost, nebo neplatnost měla - a s největší pravděpodobností i v úřinné úpravě - být od odporovatelností, resp. relativní

¹² Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 955/2005.

¹³ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 549/2001.

¹⁴ ŠVESTKA, Jiří, ELIÁŠ, Karel. Op. cit. sub. 1.

¹⁵ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1027/2006.

¹⁶ ŠVESTKA, Jiří, ELIÁŠ, Karel. Op. cit. sub. 1.

neúinností, p ednost.¹⁷ Zajímavé je, že v Rakousku i N mecku (kde je úprava relativní neúinnosti inspirována stejnými historickými prameny) se preference neplatnosti p ed odporovatelností neuplat uje.¹⁸

3. Relativní neúinnost dle zákona . 89/2012 Sb.

Relativní neúinnost upravuje o.z. v § 589 – 599. Smysl a ú el institutu z stal totožný, stejn jako prost edek k jeho uplatn ní – odp r í žaloba¹⁹. Ur ení neúinnosti právních jednání dlužníka lze však dosáhnout i pomocí tzv. odp r í námítky v ízení o žalob , kterou proti v íteli podala osoba, která získala odporovatelným jednáním dlužníka prosp ch.²⁰

P i zb žném porovnání je na první pohled znát výrazné rozší ení úpravy, což se promítá i do rozší ení skutkových podstat. Oproti odporovatelnosti došlo mimo jiné ke zm n lh t pro podání odp r í žaloby a rovn ž k umožn ní nových preventivních krok v ítele, které p i vhodném užití zlepšují jeho procesní postavení v p ípadném ízení o ur ení neúinnosti právního jednání dlužníka. V ur itých aspektech došlo také ke zm n v oblasti požadavk ²¹ na jednání bu dlužníka samotného nebo osob, se kterými jedná nebo v jejichž prosp ch je jednáno v souvislosti s odporováním jednání dlužníka. Rozbor konkrétních zm n je obsažen dále v textu.

Nutné je poznamenat, že - p estože rekonstrukce m ní terminologii a institut obrany proti zkracujícím jednáním dlužníka oproti dosud ú inné úprav rozpracovává - k principiálním normativním posun m zasahujícím samu podstatu tohoto institutu nedochází. Lze se proto p íklonit k názoru, že pro správné pochopení relativní neúinnosti dle o.z. bude ve v tšin p ípad možné využít dosavadní judikaturu týkající se odporovatelnosti právních úkon ,²² která se v mnohém s novou právní úpravou shoduje.²³

3.1. Inspirace odp r ím ádem, vydaným zákonem . 64/1931 Sb.

P i tvorb nové právní úpravy neúinnosti vycházeli auto i o.z. z odp r ího ádu, který byl do eskoslovenského právního ádu uveden pomocí zákona . 64/1931 Sb. a vycházel z

¹⁷ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu eské republiky ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2435/2006.

¹⁸ Srov. rozhodnutí OGH (Nejvyšší soudní dv r Rakouské republiky) ze dne 28. 2. 1980, sp. zn. 7 Ob 513/80.

¹⁹ Odp r í žaloba je již explicitn zmín na v § 589 o.z.

²⁰ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 164.

²¹ Nap íklad absence požadavku náležitosti pe livosti osob blízkých dle § 42a odst. 2 ob . zák.

²² PULKRÁBEK, Zden k. Op. cit. sub. 1.

²³ LEBEDA, Martin: Relativní neúinnost v novém ob ansském zákoníku, [Právní rozhledy 6/2013, s. 222].

císařského nařízení č. 337/1914 z. Odpovědný řád obsahoval velmi podrobnou úpravu odporovatelnosti právním jednáním dlužníka. Dělil právní jednání, kterým je možné odporovat, do tří jednotlivých částí, stejně jak to činí platná právní úprava. V první části upravuje odpovědný řád podání odporu „pro úmysl zkrátit v ústí“²⁴, ve druhé „pro mrhání majetkem“²⁵ a ve třetí proti „bezplatným a jim rovným opatřením“²⁶. Úprava obsažená v o.z. nejen že tyto skutkové podstaty téměř identicky upravuje, ale zároveň i zachovává jejich logickou posloupnost. Zajímavostí je, že v ustanovení odpovědného řádu o aktivní legitimaci k odpovědnému žalobci bylo explicitně umožněno odporovat nejen odpovědným žalobou, ale také námitkou.²⁷

Vedle stejného vymezení skutkových podstat obsahuje právní úprava relativní neúčinnosti i další obsahově totožná ustanovení jako například možnost odporovat omisivním jednáním dlužníka²⁸, prodloužení lhůty k odporu²⁹ (dnes výhrada v ústí) nebo poznámku odpovědného žalobce ve veřejném seznamu.³⁰ Inspiraci odpovědným řádem při tvorbě nové právní úpravy přiznávají i autoři rekonstrukce,³¹ a proto bude zajímavé sledovat, zda si soudy při výkladu některých institutů převzatých z odpovědného řádu pomohou judikaturou prvorepublikovou. Zejména v případě vágnějších či neurčitých ustanovení o.z. týkajících se relativní neúčinnosti³² by prvorepubliková judikatura mohla, dle mého názoru, přinést použitelné výkladové vodítko.

4. Změny ve prospěch v ústí

V následující kapitole bude pojednáno o změnách mezi úpravou relativní neúčinnosti dle o.z. a úpravou odporovatelnosti dle obč. zák., které v ústí budou usnadňují jeho procesní postavení v případném sporu nebo ho jiným způsobem zvýhodňují.

²⁴ Srov. § 2 odpovědného řádu.

²⁵ Srov. § 3 odpovědného řádu.

²⁶ Srov. § 4 odpovědného řádu.

²⁷ Srov. § 9 odpovědného řádu.

²⁸ Srov. § 8 odpovědného řádu.

²⁹ Srov. § 10 odpovědného řádu.

³⁰ Srov. § 21 odpovědného řádu.

³¹ Srov. doprovodná zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) [online]. Op. cit. sub. 1, s. 143.

³² Například pojem „obvyklé přiležitostné dary“ v § 591 písm. a) o.z., nebo „v nování u jiných v přímé výši“ v § 591 písm. b) o.z.

4.1. Rozšíření skutkových podstat

Jak již bylo uvedeno výše, v o.z. došlo k rozšíření ze dvou na pět skutkových podstat.

První skutková podstata s nejdelší lhůtou k podání odporčí žaloby umožňuje věiteli dovolat se neúctinnosti právního jednání, které dlužník učinil v posledních pěti letech v úmyslu zkrátit své věitele, byl-li takový úmysl druhé straně znám.³³ V tomto případě osoba, která s dlužníkem jedná, musí jednat v domnění, tedy postačující je, že odporce nabytí prospěchů pívně domosti, že jednání dlužníka může poškodit jeho věitele (pokud by odporcem l úmysl (by nevímný) věitele zkrátit, jednalo by se o relativní nebo absolutní neplatnost daného jednání pro rozpor s dobrými mravy a relativní neúctinnost by zde nepřicházela v úvahu).³⁴ Pro určení, zda by se jednalo o relativní nebo absolutní neplatnost, je nutné posoudit míru intenzity rozporu daného právního jednání s dobrými mravy. V případě, že by se právní jednání píilo dobrým mravem, jednalo by se o neplatnost relativní.³⁵ Pokud by se právní jednání píilo dobrým mravem zjevně, jednalo by se o neplatnost absolutní.³⁶ Tato skutková podstata se od úpravy v obč. zák. liší tím, že je nutné prokázání znalosti odporce o zámeru dlužníka a nikoli pouze fakt, že o jeho úmyslu mohl vědět.

Druhá skutková podstata je obsahová, až na zkrácení lhůty pro podání odporčí žaloby, ve srovnání s úpravou v obč. zák. beze změny. Věitel může v tomto případě odporovat právním jednáním, kterým dlužník v posledních dvou letech zkrátit své věitele, musel-li být druhé straně znám dlužník v úmyslu věitele zkrátit. Vychází se tedy z nevdomé nedbalosti odporce, kdy mohl vědět o dlužníkově jednání poznat, že zkracuje své věitele. Odpřci však nelze píítat objektivní nemožnost dozvědět se o dlužníkově úmyslu zkrátit věitele, a to zejména s ohledem na draz o.z. na ochranu práv nabytých v dobré víe.³⁷ Běmeno d kazní zde opřt leží na žalobci, který pro úspěšné určení neúctinnosti právního jednání dlužníka musí dokázat objektivní možnost odporce seznat úmysl dlužníka zkrátit věitele.

4.1.1. Mrhání majetkem

Nová skutková podstata opřti úprav v § 42a obč. zák. stanoví možnost věitele domoci se neúctinnosti kupní nebo směnné smlouvy uzavřené v posledním roce, musela-li druhá strana poznat v dlužníkově jednání mrhání majetkem, kterým je dlužník v věitel zkracován.

³³ Srov. § 590 odst. 1, písm. a) o.z.

³⁴ PULKRÁBEK, Zdeněk. Op. cit. sub. 1.

³⁵ Srov. § 580 o.z.

³⁶ Srov. § 588 o.z.

³⁷ Srov. § 7 o.z.

V ítel má pro podání odp r í žaloby pouze jednoro ní lh tu, jejíž délka sm ũje k ochran právní jistoty a práv nabytých v dobré ví e.³⁸ Významným rozdílem oproti skutkovým podstatám uvedeným výše je fakt, že v tomto p ípad dlužník ani nemusí mít úmysl v ítele zkrátit. Posta í, že si bude po ínat natolik lehkomyšln , že svým majetkem bude mrhat. Výklad pojmu „mrhání majetkem“ bude p edm tem soudcovského posouzení. Dle mého názoru je zde vhodné užít judikaturu prvorepublikovou. Ta pro ur ení, že dlužník mrhá majetkem a zkracuje tím své v ítele, vyžadovala prokázání objektivní a subjektivní stránky takového jednání. Objektivní stránka spo ívala v nepom ru mezi vzájemným pln ním, subjektivní potom v lehkomyšlném po ínání dlužníka. Samotné mrhání majetkem pak bylo chápáno jako lehkomyšlné zcizování dlužníkov a majetku pod cenou.³⁹

Op t se nevyžaduje znalost druhé strany o mrhání majetkem dlužníka, nýbrž je nutné, aby z okolností daného p ípadu jasn ě vyplynulo, že dlužník majetkem mrhal a druhá strana toto mrhání v dlužníkov ě jednání mohla poznat. Jednoro ní lh ta pro podání odp r í žaloby je prekluzivní a nárok v ítele na podání žaloby uplynutím této lh ty zaniká. Je d ležité poznamenat, že v p ípad této skutkové podstaty není d ležité, s jako osobou dlužník smlouvu kupní nebo sm nnou uzav el (m že to být nap . i osoba blízká).

4.1.2. Bezúplatná právní jednání

Další novinkou s relativn ě širokým prostorem pro interpretaci je možnost dovolat se neú innosti bezúplatného právního jednání dlužníka, které u inil v posledních dvou letech. Bezúplatná jsou zejména ta jednání, kde se osob poskyující majetkové pln ní nedostane žádného protipln ní. Jinými slovy rozumíme bezúplatností absenci jakéhokoli protipln ní, jež by m lo majetkový reflex.⁴⁰ Pro ú ely ochrany v ítele je však nutné pojem bezúplatná právní jednání vykládat extenzivn ě. Proto i v p ípad , že dojde k protipln ní, by m l být zkoumán úmysl stran a pom r mezi t mito pln ními. Jinak e eno m ly by být zkoumány objektivní hodnotové relace mezi pln ním dlužníka a protipln ním p íjemce, zejména s p íhlédnutím k tomu, že není vyžadována dohoda ohledn ě bezúplatnosti.⁴¹

Stejn ě jako v p edchozí skutkové podstat ě u bezúplatných právních jednání absentuje požadavek na úmysl dlužníka. Výrazný rozdíl lze však spat ovat v tom, že ani na stran osoby

³⁸ LEBEDA, Martin. Ob anský zákoník I: obecná ást (§ 1-654) : komentá . 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, 2380 s. Velké komentá e.

³⁹ Srov. Nejvyšší soud ěskoslovenské republiky, Rv II 527/29, [Vážný 9986].

⁴⁰ ELISCHER, David. Ob anský zákoník: komentá . Svazek V. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, xxxii, 624 s.

⁴¹ Srov. TICHÝ, Luboš. Ob anský zákoník: komentá . Svazek I. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, lxxv, 1504 s.

jednající s dlužníkem se nevyžaduje žádné zavinění, a to ani ve formě nedbalosti. Klíová je pouze bezúplatnost daného právního jednání, poněvadž bezúplatná právní jednání dlužníka mohou být aspoň motivována zkracujícím jednáním proti věřiteli⁴² a na dobytost věřitelovy pohledávky mít nejvyšší vliv. Ovšem v případě, že věitel unese dlekazní bemeno p i prokazování úmyslu dlužníka a znalosti druhé strany o tomto úmyslu i u bezúplatných právních jednání, může tímto jednáním odporovat v p íleté lh t od jejich u in ní dle § 590 odst. 1 písm. a) o.z.

Existují však ty i výjimky, kdy věitel bezúplatná jednání dlužníka napadnout nemůže. Prvním d vodem jsou ta bezúplatná poskytnutí, jimiž dlužník plní svou zákonem uloženou povinnost. Bude se jednat například o výživné (a již je stanovené soudem nebo plně dobrovolně podle zákonného ustanovení). V takových případech bude nutné posoudit, zda výživné není nápadně vysoké a nelze v něm spatřovat úmysl dlužníka zkrátit věitele v uspokojení pohledávky.⁴³ Dále se může jednat o daně, cla, poplatky, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné na veřejné zdravotní pojištění i jiné jim podobné povinné platby.⁴⁴

Odporovat nebude možné dále takovým bezúplatným jednáním, která představují obvyklé příležitostné dary. Obvyklost daru je nutné posuzovat se z etelem k příležitosti, při níž je poskytován. Neaspoň se bude jednat o darování spojená s významnými slavnostmi, obřady a rodinnými událostmi, jako jsou například narozeniny, svatba, atp. Příjemnost daru bude záviset zejména na majetkových poměrech dlužníka a konkrétních okolnostech darování.⁴⁵

Další vyloučenou skupinou bezúplatných jednání jsou taková jednání, kdy dlužník činí v nování v příjemné výši na veřejně prospěšný účel. Výklad pojmu „ve veřejně prospěšný účel“ by neměl být příliš problematický, nicméně pojem „v příjemné výši“, již tak jednoznačný není. Při jeho posuzování se přihlédne především k majetkovým a výdělkovým poměrům dlužníka.⁴⁶ Dále bude otázkou, zda se příjemná výše posoudí v souhrnu daných bezúplatných jednání, poněvadž dlužník tak může uinit n kolik v nování v ad za sebou narozné veřejně prospěšné účely, čímž by mohla hodnota jeho majetku signifikantně klesnout a pro věitele by se dobytost pohledávky zhoršila. Přikláním se k názoru, že příjemná výše by

⁴² Tamtéž.

⁴³ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 175.

⁴⁴ HÁSOVÁ, Jiřina. Insolvenční zákon: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xxi, 1482 s. Beckova edice komentované zákony.

⁴⁵ ELISCHER, David. Op. cit. sub. 7, s. 668.

⁴⁶ Srov. Nejvyšší soud České republiky, Rv II 653/30, [Vážný 11219].

se měla posuzovat v souhrnu těchto jednání, což dovozují i z účelu tohoto ustanovení. Zákodárce zařazením tohoto ustanovení sleduje především zesílení ochrany věřitele⁴⁷, a proto by mělo být vykládáno v co nejširší míře v jeho prospěch.

Poslední skupinou vyloučených jednání jsou taková právní jednání, kdy dlužník bezúplatně poskytuje plnění, kterým vyhovuje mravnímu závazku nebo ohledem slušnosti. V souvislosti s tímto ustanovením, které sleduje základní zásady o.z.⁴⁸, je otázkou, co si představit pod pojmem „*mravní závazek*“ a „*ohled slušnosti*“. Jednání, které lze subsumovat pod vyhovování mravnímu závazku, lze například shledat vinnosti, kdy dlužník finančně vypomáhá svým rodičům ve stáří, poskytne pomoc osobám, které utrpěly újmu v důsledku živelné pohromy nebo dobrovolně nahradí nemajetkovou újmu způsobenou zaviněným ublížením na zdraví. Stále je však nutné zkoumat, zda je plnění v přiměřené výši. O mravní závazek dále přejde s největší pravděpodobností i plnění v důsledku mimosoudního vyrovnání. I v takových případech by bylo vhodné zkoumat, za jakých okolností k vyrovnání došlo, a zda dlužník uzavřením dohody pouze nesleduje zneužití tohoto ustanovení, což by odporovalo dobrým mravem a v závislosti na zjevnosti tohoto rozporu by vedlo buď k relativní, nebo absolutní neplatnosti⁴⁹, viz kapitola 4.1.

4.1.3. Opomenutí

O.z. dle vzoru v odporím řádu explicitně upravuje možnost dlužníka zkrátit věřitele v uspokojení jeho vykonatelné pohledávky i opomenutím, poněvadž právně jednat lze jak komisivně, tak omisivně.⁵⁰ Otázkou je, zda se v případě omisivního jednání dlužníka bude pro úspěšné uplatnění odporí žaloby vyžadovat úmysl zkrátit věřitele i ne. Dle odborné literatury k omisivnímu právnímu jednání je omisivním jednáním pouze takové jednání, kdy s ohledem na okolnosti případu zneinnosti vyplývá určitá vle jednajícího.⁵¹ K názoru, že úmysl dlužníka bude v daném případě vyžadován, se kloní i další odborníci, a kolik zákon v daném ustanovení o úmyslu dlužníka nehovoří.⁵²

Opomenutím je možné zkrátit věřitele v režimu všech ostatních skutkových podstat, dležitě je, aby dlužník daným opomenutím pozbyl majetkové právo nebo jiné osobní nebo vznik, zachování nebo zajištění jejího práva majetkové povahy způsobil. Zákon zde zvlášť vylučuje

⁴⁷ Srov. TICHÝ, Luboš. Op. cit. sub 7, s. 1504.

⁴⁸ Srov. § 3 o.z.

⁴⁹ Srov. § 580 a § 580 o.z.

⁵⁰ Srov. § 546 o.z.

⁵¹ Srov. HANDLAR, Jiří. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654), 1. vydání, 2014, s. 1953.

⁵² Srov. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 177.

odmítnutí dle dictví, na kteréžto se dané ustanovení o opomenutí neuplatní v případě, že dle dictví bylo předloženo (neodmítnutím takového dle dictví by naopak mohl být vězeň zkrácen). Do kategorie tohoto jednání lze zařadit i procesní právní úkony⁵³, což může být například předložení návrhu na výkon rozhodnutí.

4.2. Rozšíření okruhu pasivně legitimovaných k odporu žalob

O.z. vymezuje v § 594 osoby, proti kterým se lze neúspěšností právního jednání dlužníka dovolat. Jsou to především osoby, se kterými dlužník jednal, osoby které z právního jednání dlužníka přímo nabyly prospěch, dle dle dlužníka, nebo ten, kdo nabyl jím přímo nebo nepřímo právnícké osoby jako její právní nástupce. Novinkou je, že zákon explicitně zmíní možnost podat odpor žalobu i proti singulárním právním nástupcům těchto osob, ovšem jen v případě splnění určitých konkrétních předpokladů.⁵⁴

První skupinou osob těchto singulárních nástupců jsou všichni právní nástupci pasivně legitimovaných osob, kterým musely být známy okolnosti, pro něž by se vězeň mohl dovolat neúspěšností právního jednání. Rozhodný je v tomto případě výrok vězeňského o tom, že daný právní nástupce musel v dané době okolnostech, pro které by bylo možné právnímu jednání dlužníka odporovat.

Druhou skupinou jsou ti právní nástupci, kteří nabyli právo (prospěch), nebo byli jinak obohaceni bezúplatně. Bude se jednat v první řadě o věcná darování, ale také o nejrůznější bezplatné převody a jiná nabytí.⁵⁵ Zde je ovšem oproti první skupině ten rozdíl, že vězeň nemusí dokazovat, že právní nástupci nabyli právo bezúplatně, museli v dané době okolnostech, pro které by bylo možno danému právnímu jednání dlužníka odporovat.

Poslední skupinou jsou osoby blízké toho, s kým dlužník jednal nebo osoby, které měly z jeho jednání prospěch, přímo či nepřímo osobám nemusely být známy okolnosti, pro něž by se vězeň mohl dovolat neúspěšností právního jednání. Zde se vězeň ocitá v lepším procesním postavení v důsledku přednesení dle dle kazního bemení při prokazování znalostí osoby blízké o výše uvedených okolnostech. Osoba blízká v případě řízení o určení neúspěšností právního jednání dlužníka musí sama prokázat, že nedisponovala informacemi, díky kterým by mohla tyto okolnosti seznat.

⁵³ TICHÝ, Luboš. Op. cit. sub 7, s. 1493.

⁵⁴ Srov. § 594 odst. 2 o.z.

⁵⁵ Srov. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 181.

4.3. Širší vymezení osoby blízké

Jak platná právní úprava, tak ob . zák. p iznávají v ítelem v p ípadech, kdy dlužník právn jednal s osobou blízkou, výhodn ější procesní postavení, vycházejíce z premisy, že dlužníci mají prioritn ě zájem sv ě j majetek p evést na osoby jim blízké než na jiné osoby.⁵⁶ O.z. tedy ve své podstat ě p edpokládá v domost osoby blízké o zkracovacím úmyslu dlužníka a dochází k p enesení d kazního b emene na osobu blízkou. Výše uvedené staví v ítelem v p ípad ě takovýchto právních jednání dlužníka do výrazn ě lepšího procesního postavení, nebo nemusí prokazovat v domost osoby blízké. Pro v ítelem by tedy bylo nepochybn ě výhodné, pokud by se okruh osob, které mají statut osoby blízké rozší il, což se p íjetím o.z. stalo.

Osobou blízkou se dle o.z. rozumí p íbuzný v ad ě p ímě, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství. Jiné osoby v pom ěru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sob ě navzájem blízké, pokud by újmu, kterou utrp ěla jedna z nich, druhá d vodn ě poci ovala jako újmu vlastní. Má se za to, že osobami blízkými jsou i osoby sešvag ěné nebo osoby, které spolu trvale žijí.⁵⁷ O.z. tedy nov ě p o ítá se šesti kategoriemi blízkých osob, p í emž zásadní odlišení od úpravy obsažené v ob . zák. spo ívá v tom, že o.z. za adil mezi osoby blízké zvláštní skupinu osob (tvo í ji osoby sešvag ěné nebo osoby, které spolu trvale žijí), které se mohou, ale nemusejí sv ěm okruhem p ekrývat s osobami v prvních dvou skupinách a pro které platí vyvratitelná právní domn ěnka, že jsou vzájemn ě osobami blízkými.⁵⁸

Výše uvedené osoby budou kvalifikovány jako osoby blízké do té doby, dokud se neprokáže opak, p í emž d kazní b emeno, že nejde o osoby blízké, je tu p eneseno na stranu, které bude vy azení t chto osob z okruhu osob blízkých ku prosp ěchu.⁵⁹ V p ípad ě podání odp ěr í žaloby proti t ěmto osobám bude na nich, aby prokázaly, že osobami blízkými nejsou, což v ítelem op ět staví do lepší procesní pozice.

Judikatura k úprav ě odporovatelnosti v ob . zák. extenzivním výkladem dovodila, že osobou blízkou se v p ípad ě odporovatelnosti rozumí i osoba právnická, pokud je dlužníkem její statutární orgán (ělenem statutárního orgánu), jakož i tehdy, je-li dlužník spole níkem, ělenem nebo zam stnancem této právnické osoby, pop ípad ě má-li k ní jiný obdobný vztah, a

⁵⁶ LEBEDA, Martin. Op. cit. sub. 7, s. 2142.

⁵⁷ Srov. § 22 odst. 1 o.z.

⁵⁸ Srov. § 22 odst. 1 o.z. a § 116 ob . zák.

⁵⁹ DOBROVOLNÁ, Eva, HURDÍK, Jan. Ob ěanský zákoník I. Obecná ěást (§ 1–654), 1. vydání, 2014, s. 174.

souasn , kdyby d vodn poci oval újmu, kterou utrp la právnická osoba, jako újmu vlastní.⁶⁰ Tento výklad byl asto kritizován jako p íliš široký, nemaje oporu v gramatickém výkladu ustanovení § 116 ob . zák.

O.z. právnické osob postavení osoby blízké nep iznává, nicmén íká, že tam, kde zákon stanoví k ochran t etích osob zvláštní podmínky nebo omezení pro p evody majetku, jeho zatížení nebo p enechání k užití jinému mezi osobami blízkými, vztahují se podmínky a omezení zákonem kladené na osoby blízké i na právnickou osobu a osoby, které k ní mají ur itý (zákonem stanovený) vztah.⁶¹ Výše uvedené zvláštní podmínky nebo omezení pro p evody majetku o.z. v p ípad relativní neú innosti zákon stanoví a proto se výše uvedené nároky, kladené na osoby blízké pro ú ely odporování právním jednáním dlužníka, uplatní i v p ípad právnických osob.

4.4. Výhrada v ítele

Výhrada v ítele p edstavuje institut, který umož ňuje v íteli prodloužení lh t k podání odp r í žaloby. Vzhledem k faktu, že se jedná o lh ty prekluzivní a oproti úprav odporovatelnosti v o.z. jsou v ur itých p ípadech zkráceny, jedná se o užite ný institut zabezpe ující vyšší jistotu v ítele a dobytnost jeho pohledávky.

P íhlédneme-li k tomu, že lh ty pro podání odp r í žaloby byly asto nedostate né, využívali v ítelé zp sobu podání odp r í žaloby v pr b hu probíhajícího ízení o jejich pohledávkách a následné p erušení ízení o ur ení neú innosti právního jednání dlužníka, dokud se jejich pohledávka nestala vykonatelnou. Že je v daném p ípad dán d vod k p erušení ízení o odp r í žalob v ítele dovedila i judikatura.⁶² Za azení výhrady by mohlo tuto praxi p erušit, pon vadž v ítel již není p ed asn nucen podat odp r í žalobu díky tomu, že u in ním výhrady mu lh ta neb ží⁶³. Nicmén s nejv tší pravd podobností lze tento problém ešit i zp sobem, na který jsme byli zvyklí dle úpravy obsažené v ob . zák., tedy p erušením ízení do rozhodnutí o dané pohledávce.⁶⁴

Na rozdíl od odp r ího ádu neupravuje o.z. lh tu, ve které musí být odp r í žaloba podána a která b ží od doru ení výhrady dlužníkovi. Jedinou podmínkou pro u in ní výhrady je

⁶⁰ Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu eské republiky ze dne 1. 8. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2192/2001.

⁶¹ Srov. § 22 odst. 2 o.z.

⁶² Srov. Rozsudek Nejvyššího soudu eské republiky ze dne 22. 6. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2285/2000.

⁶³ Odp r í ád výhradu ozna oval p ímo jako „prodloužení lh ty k odporu“ viz § 10 odp r ího ádu.

⁶⁴ LEBEDA, Martin. Op. cit. sub. 7, s. 2142.

oznámení této výhrady pomocí notá e, exekutora nebo soudu tomu, proti komu se neú innosti m že dovolat. D ležitě je zmínit, že výhradu nelze u init jen tak preventivn , ale musí zde být objektivn z ejmé, že pohledávka v ítele nebude výkonem rozhodnutí pln uspokojena.⁶⁵

4.5. Poznámka ve ve ejném seznamu

Poznámka ve ve ejném seznamu⁶⁶ slouží k tomu, aby se v ítel ochránil p ed nabytím vlastnického práva k v ci zapsané v tomto seznamu jinými osobami v dobré ví e. Pokud to, co má být pln no v íteli na základ odp r í žaloby, je v c zapsaná ve ve ejném seznamu, m že v ítel požadovat po orgánu pov eným vedením tohoto seznamu, aby v n m poznamenal dovolání se neú innosti právního jednání. Pro vyzna ení této poznámky musí v ítel p edložit odp r í žalobu a prokázat její podání. V p ípad rozhodnutí soudu ve prosp ch v ítele, tedy pokud soud vyhová jeho žalob , má rozsudek ohledn neú innosti právního jednání dlužníka ú inek oproti osobám, které po provedení poznámky nabyly v c nebo právo k v ci, zapsané v tomto seznamu.

Poznámka svým zp sobem rozši uje p sobnost relativní neú innosti i na osoby odlišné od dlužníka. Nevyžaduje se u nich v domost o zkrácení v ítele, nicmén se p edpokládá v domost o následcích tohoto jednání (nabytí v ci nebo práva k ní).⁶⁷

Vzhledem k tomu, že v ci zapisované do ve ejných seznam ů jsou zpravidla v tší majetkové hodnoty a jsou ásto klí ové k uspokojení v ítelovy pohledávky, lze za azení tohoto institutu do o.z. vnímat pozitivn . Osoba, která nabyde právo po vyzna ení této poznámky, se bude pokládat za nepoctivého držitele dle § 595 odst. 2 o.z. a je zavázána plnit v íteli to, co z dlužníkovu majetku neú inným jednáním ušlo.

5. Zm ny v neprosp ch v ítele

Následující kapitola se zam í na zm ny, které jsou pro v ítele v p ípad domáhání se ur ení neú innosti právního jednání dlužníka oproti úprav obsažené v ob . zák. naopak v jeho neprosp ch.

⁶⁵ Srov. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 179.

⁶⁶ Op t se zde vychází z odp r ího ádu, který poznámku odp r í žaloby upravoval v § 21.

⁶⁷ TICHÝ, Luboš. Op. cit. sub 7, s. 1514.

5.1. Zkrácení lhůty pro podání odporů a žaloby

První negativní změnou z pohledu větele je zkrácení lhůty pro podání odporů a žaloby v případě, že se dovolává neúinnosti právního jednání dlužníka, ke kterému došlo mezi dlužníkem a osobou mu blízkou, nebo které dlužník učinil ve prospěch takové osoby.

V úpravě obsažené v obč. zák. existovala pouze jedna lhůta pro podání odporů a žaloby, která platila pro všechny skutkové podstaty. O.z. ke lhůtám pro odporování právnímu jednání přistupuje více systematicky a dle délky lhůty ve vztahu k tomu, jak škodlivému jednání ze strany dlužníka nebo druhé strany došlo. Škodlivost jejich jednání lze spatřovat v míře zavinění, které se při tomto právním jednání strany dopouští. O.z. stanovuje nejdelší (pětiletou) lhůtu k podání odporů a žaloby v případě, že dlužník měl úmysl zkrátit větele v uspokojení jeho vykonatelné pohledávky a zároveň druhá strana o tomto úmyslu věděla. To znamená, že se druhá strana dopustila v domě nedbalosti, jinými slovy jí bylo lhůstojné, že ke zkrácení větele došlo, a tento úmysl, a to ani nepřímý, neměla.

Naopak nejkratší lhůtu pro odporování jednání stanoví o.z. v případě dovolávání se neúinnosti kupní nebo smlouvy, pokud druhá strana musela v dlužníkově jednání poznat mrhání majetkem, kterým je dlužník větel zkracován. U této skutkové podstaty se nevyžaduje úmysl dlužníka zkrátit větele a ani znalost osoby, se kterou dlužník jednal o skutečnostech, které by nasvědčovaly zkrácování větele. Míra zavinění je tedy na obou stranách velmi nízká a i z důvodu právní jistoty byla pro tuto skutkovou podstatu určena nejkratší lhůta.

Nicméně i přesto, že byla věteli lhůta ve výše uvedeném případě zkrácena, má větel možnost prodloužit si lhůtu pomocí výhrady, o které bylo pojednáno v kapitole 4.5., což tuto změnu učiní ve vztahu k věteli méně bolestnou.

5.2. Absence požadavku náležitosti pečlivosti blízkých osob

Výraznější změnou v neprospěch větele je absence požadavku náležitosti pečlivosti blízkých osob při seznání úmyslu dlužníka zkrátit větele. Obč. zák. explicitně požadoval, aby blízké osoby vynaložily náležitou pečlivost, díky které by mohly poznat dlužníkův úmysl zkrátit.⁶⁸ O.z. už náležitou pečlivost nevyžaduje.

⁶⁸ Srov. § 42 odst. 2 obč. zák.

Vynaložení náležitě pečlivosti předpokládalo, že osoba dlužníkovi blízká vykonala s ohledem na okolnosti případu a s přihlédnutím k obsahu právního úkonu dlužníka takovou úinnost, aby dlužník v úmysl zkrátit věitele, který tu byl v době odporovaného právního úkonu, z jejich výsledku poznala (tj. aby se o tomto úmyslu dozvěděla).⁶⁹

Osoba blízká bude muset i nadále prokazovat, že jí nebyl znám úmysl dlužníka zkrátit věitele, tedy důkazní břemeno bude obráceno v její neprospěch, nicméně dle textu zákona již nebude muset prokazovat náležitou pečlivost. Je otázkou, zda budou soudy tuto pečlivost i nadále požadovat. Je možné, že dospějeme k závěru, že náležitá pečlivost bude pro zjištění, zda dlužník nezkracuje věitele esenciální složkou v rámci posouzení, zda byly osoby blízké v tomto smyslu dostatečně aktivní.

Pokud vyjdeme z výše citovaného judikátu, mám za to, že vynaložení náležitě pečlivosti bude i nadále jedním z předpokladů tohoto zjištění, a to zejména s přihlédnutím k premise, že znalost úmyslu dlužníka zkrátit věitele se předpokládá a tudíž jde téměř o vyvratitelnou domněnku.⁷⁰

6. Závěr

V úvodu je položena otázka, k jejímuž zodpovězení tato práce směřuje. Zda je pro věitele pro ochranu jeho pohledávky výhodnější odporovatelnost dle obč. zák., či institut relativní neúinnosti dle o.z.

Po zhodnocení všech pozitiv a negativ lze dospět k názoru, že nová právní úprava a institut relativní neúinnosti je pro věitele vhodnějším obranným prostředkem proti zkracujícím jednáním dlužníka než nedostatečná a judikaturou často nepředvídatelně vykládaná úprava odporovatelnosti podle obč. zák.

K nejužitečnějším posunům ve prospěch věitele lze zařadit rozšíření zákonných ustanovení o skutkové podstaty s absencí subjektivní stránky jednání dlužníka, tedy ty, kde se nevyžaduje dlužník v úmysl zkrátit věitele, dále rozšíření osob spadajících do statutu osoby blízké a nakonec také možnost učinění výhrady, prodlužující věiteli lhůtu k podání žaloby.

⁶⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 5. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1912/2000.

⁷⁰ Srov. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Op. cit. sub. 1, s. 173.

Nyní je otázkou, jak se k výkladu postaví soudy. Dle mého názoru se ve většině případů bude užívat judikatura k bývalé právní úpravě, nicméně v případě nových skutkových podstat a zejména neurčitých pojmů v nich obsažených je nutné ještě vytkat. Jak bylo uvedeno výše, vzhledem k široké inspiraci odpověďmi bude při výkladu v určitých situacích možno sáhnout po prvorepublikové judikatuře, která, a není tak rozsáhlá jako judikatura k odporovatelnosti, může v určitých místech pomoci k osvětlení nové právní úpravy.

Seznam literatury

Odborná literatura:

1. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. Právní jednání podle ob anského zákoníku . 89/2012 Sb.: komentá , srovnání se zahrani ím a vybraná platná judikatura. 2. vyd. Praha: Linde, ISBN 978-807-2019-182
2. Ob anský zákoník: komentá . 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009, xxi, Velké komentá e. ISBN 978-807-4001-086.
3. Ob anský zákoník I: obecná ást (§ 1-654) : komentá . 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2014, xx, Velké komentá e. ISBN 978-80-7400-529-9.
4. Ob anský zákoník: komentá . Svazek V. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xxxii, 1667 s. Komentá e (Wolters Kluwer). ISBN 978-807-4783-692.
5. Ob anský zákoník: komentá . Svazek I. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, lxxv, 1667 s. Komentá e (Wolters Kluwer). ISBN 978-807-4783-692.
6. Insolven ní zákon: komentá . 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2014, xxi, 1482 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-807-4005-558.

lánky:

1. PULKRÁBEK, Zden k: Vyhlídky odp r ího práva (tzv. relativní neú innosti) podle nového ob anského zákoníku, [Právní rozhledy 11/2013, s. 381].
2. ELIÁŠ, Karel: Zákon a profeso i (Malé praktikum ze sociologie práva), [Právní rozhledy 6/1998, s. 287].
3. EHÁ EK, Old ich, VRBA, Milan: Relativní neú innost právních jednání dle nového ob anského zákoníku, [Právní rozhledy 21/2013, s. 747].
4. LEBEDA, Martin: Relativní neú innost v novém ob anském zákoníku, [Právní rozhledy 6/2013, s. 222].

Judikatura eských soud :

1. Rozsudek Nejvyššího soudu eské republiky ze dne 5. 10. 2006, sp. zn. 30 Cdo 794/2006.
2. Rozsudek Nejvyššího soudu eské republiky ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. 30 Cdo 955/2005.

3. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1027/2006.
4. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 2435/2006.
5. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 1. 2002, sp. zn. 21 Cdo 549/2001.
6. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 1. 8. 2002, sp. zn. 21 Cdo 2192/2001.
7. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 6. 2001, sp. zn. 21 Cdo 2285/2000.
8. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 5. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1912/2000.

Judikatura eskoslovenských soud

1. Rozhodnutí Nejvyššího soudu eskoslovenské republiky, Rv III 1093/35, [Vážný 15197].
2. Rozhodnutí Nejvyššího soudu eskoslovenské republiky, Rv II 527/29, [Vážný 9986].
3. Rozhodnutí Nejvyššího soudu eskoslovenské republiky, Rv II 653/30, [Vážný 11219].

Judikatura zahrani ních soud

1. Rozhodnutí OGH (Nejvyšší soudní dv r Rakouské republiky) ze dne 28.2.1980, sp. zn. 7 Ob 513/80.

Právní p edpisy a legislativní dokumenty:

1. Zákon . 89/2012 Sb., občanský zákoník.
2. Zákon . 40/1964 Sb., občanský zákoník.
3. Zákon . 64/1931 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnací a odp r í.
4. D vodová zpráva k NOZ (konsolidovaná verze) [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti České republiky.